

Osudy polenských vojáků za Velké války

Přednáška v Městském muzeu Polná 20. 11. 2018

Zpracovala Marta Vomelová

Rozdělení Rakousko – Uherska po vyrovnání v r. 1868

Předlitavsko

Zalitavsko

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA RAKOUSKO-UHERSKÉ ARMÁDY V ROCE 1914

Společné části armády:

1. pěchota
2. Jezdectvo
3. Dělostřelectvo
4. Námořnictvo

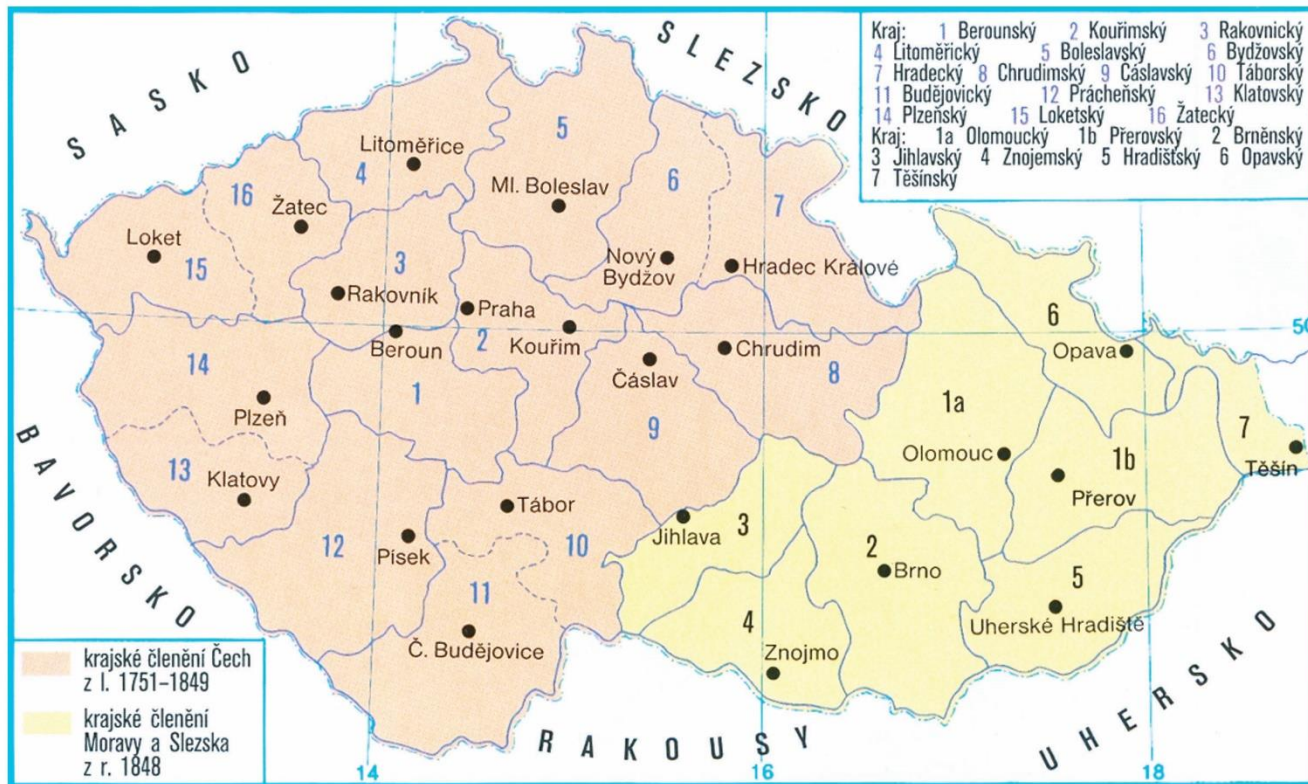
Pro každou část Rakousko-Uherska byla zřízena:

1. Zeměbrana
2. Domobrana /veškeré bojeschopné obyvatelstvo 19 až 42 let/

Délka základní vojenské služby

- Od roku 1912 – dvouletá základní vojenská služba
- Tříletá základní služba u jezdeckého, jezdeckého dělostřelectva
- Čtyřletá vojenská služba - námořnictvo

Odvodové obvody v českých zemích

Vojáci základní vojenské služby – dělostřelci

Příslušníci spojovací jednotky

Příslušníci C. K. pěšího pluku č. 21

Syn MUDr. Michálka, Václav Michálek

František Laška, zdravotník

Kasárna Čáslav

Kasárna 12. zeměbraneckého pluku

Rozdělení Evropy

Rozdělení světa mezi jednotlivé mocnosti

Trojspolek - Německé císařství

Vilém II.

Trojspolek - císař Rakousko-Uherský

Franz Josef I.

Trojspolek - osmanský sultán

Mehmed V.

Trojspolek - Italské království – neutrální člen v r. 1914

Eduardo III. – italský král, opustil Trojspolek

Dohodové mocnosti – Rusko

Car Mikuláš II.

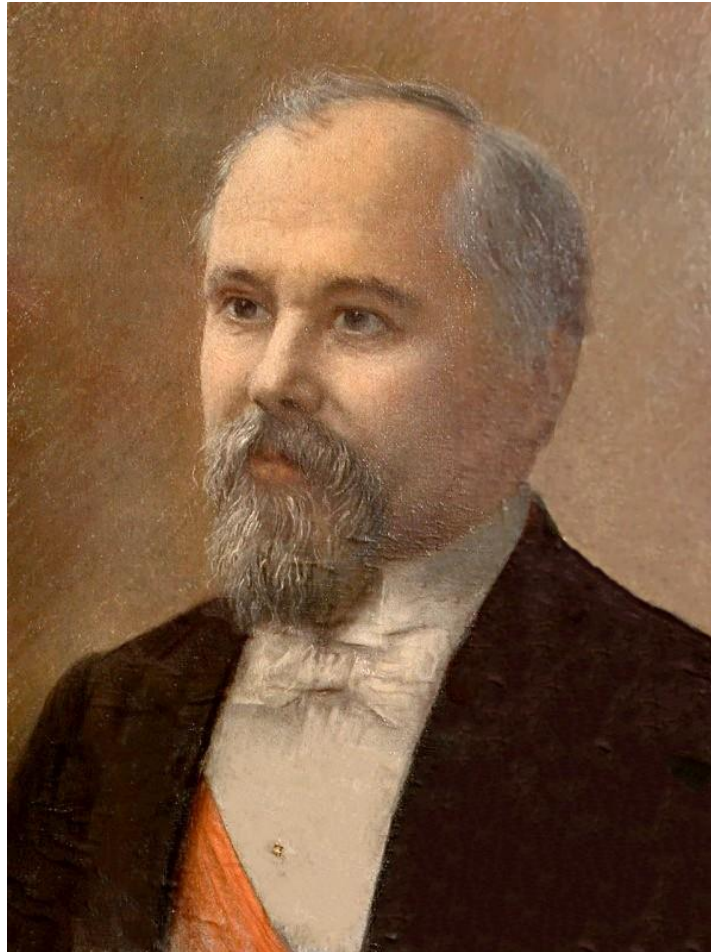
Dohodové mocnosti - Anglické království

Král Jiří V.

Dohodové mocnosti

- Francouzská republika

Prezident Raimond

Sarajevský atentát

Ferdinand d'Este a jeho manželka Žofie

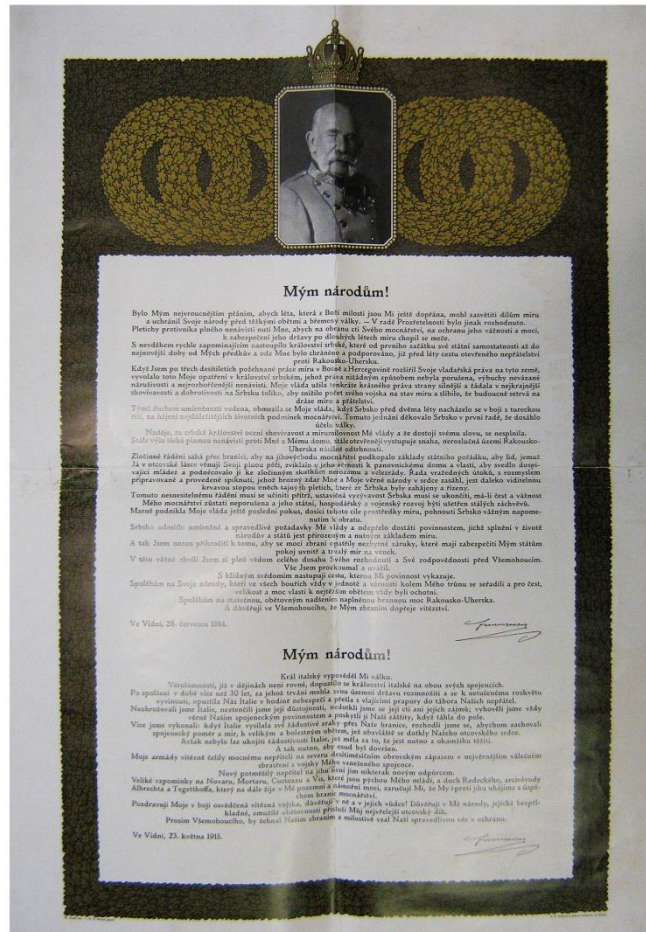
Atentátník Gavrilo Princip

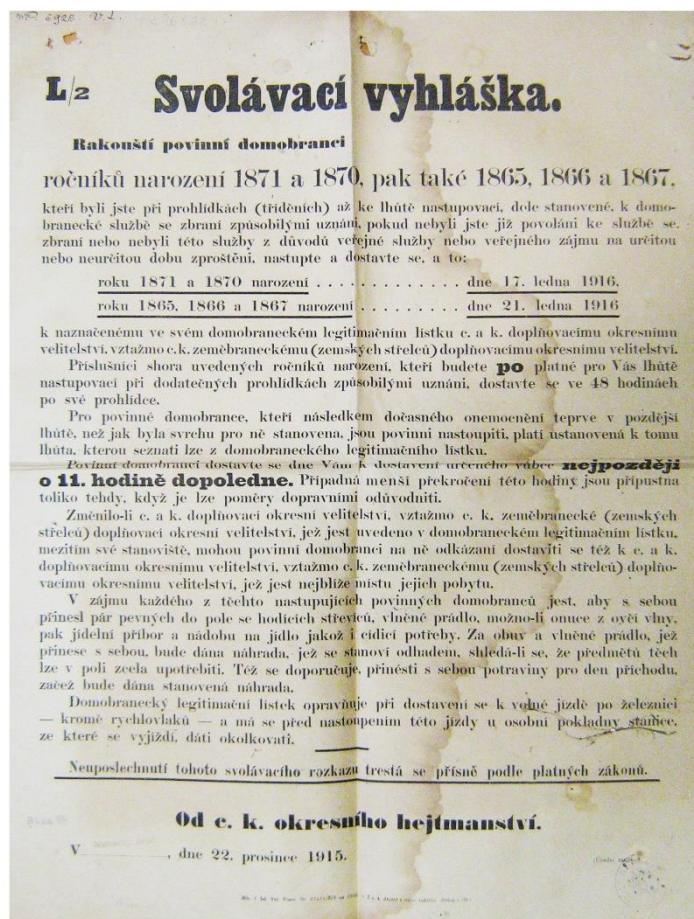
První světová válka

- Do konfliktu se postupně zapojilo 38 států
- Vznikly 4 fronty:
- Srbská /Balkánská/ fronta – Srbsko – R-U
Německo
- Východní fronta – Rusko proti Německu a R-U
- Italská fronta – Itálie – R-U, Německo
- Západní fronta – Francie, Itálie – Německo,
R-U

Vyhlášení války

Mobilizační vyhláška

9. četa připravená k odchodu na frontu

Průběh mobilizace 21. pěšího pluku

- 31. 7. 1914 – všeobecná mobilizace
- Přesun části pluku a velení pluku z kasáren v Kutné Hoře do Čáslavi – dělostřelectvo
- I. prapor – záložní důstojníci a mužstvo – Třebešice
- II. prapor – Čáslav
- III. prapor - Svatý Jakub
- IV. prapor - Neškaredice

Početní stav a složení 21. pluku před odjezdem na frontu

- 3 prapory – II., III. a IV.
- Prapor tvořily 4 setniny /roty/ tj. 400 mužů, takže pluk tvořilo 1200 mužů
- Poddůstojníci, zákopnický oddíl /ženisté/, telefonní četa, plukovní povozy, koně na přepravu materiálu, hospodářská služba /účetní/, zdravotní služba, lékaři, polní kurát, trubači, takže celkový počet pluku byl 2000 mužů

Mobilizované ročníky během I. sv. války

- 26. července 1914
- 22 ročníků 1877 – 1892
- /muži ve věku 22-37 let/
- Srpen 1914 – ročníky 1872 – 1876
- /muži ve věku 32 – 36 let/
- V průběhu války ročníky 1865 – 1900
- /muži od 18 let do 50 let/

Mobilizováni byli i 50letí

Mobilizované starší ročníky

Polní kuchyně

Zásobovací trén

Dělostřelci – přeprava zbraně

Houfnicová baterie – pod velením Aloise Chmela

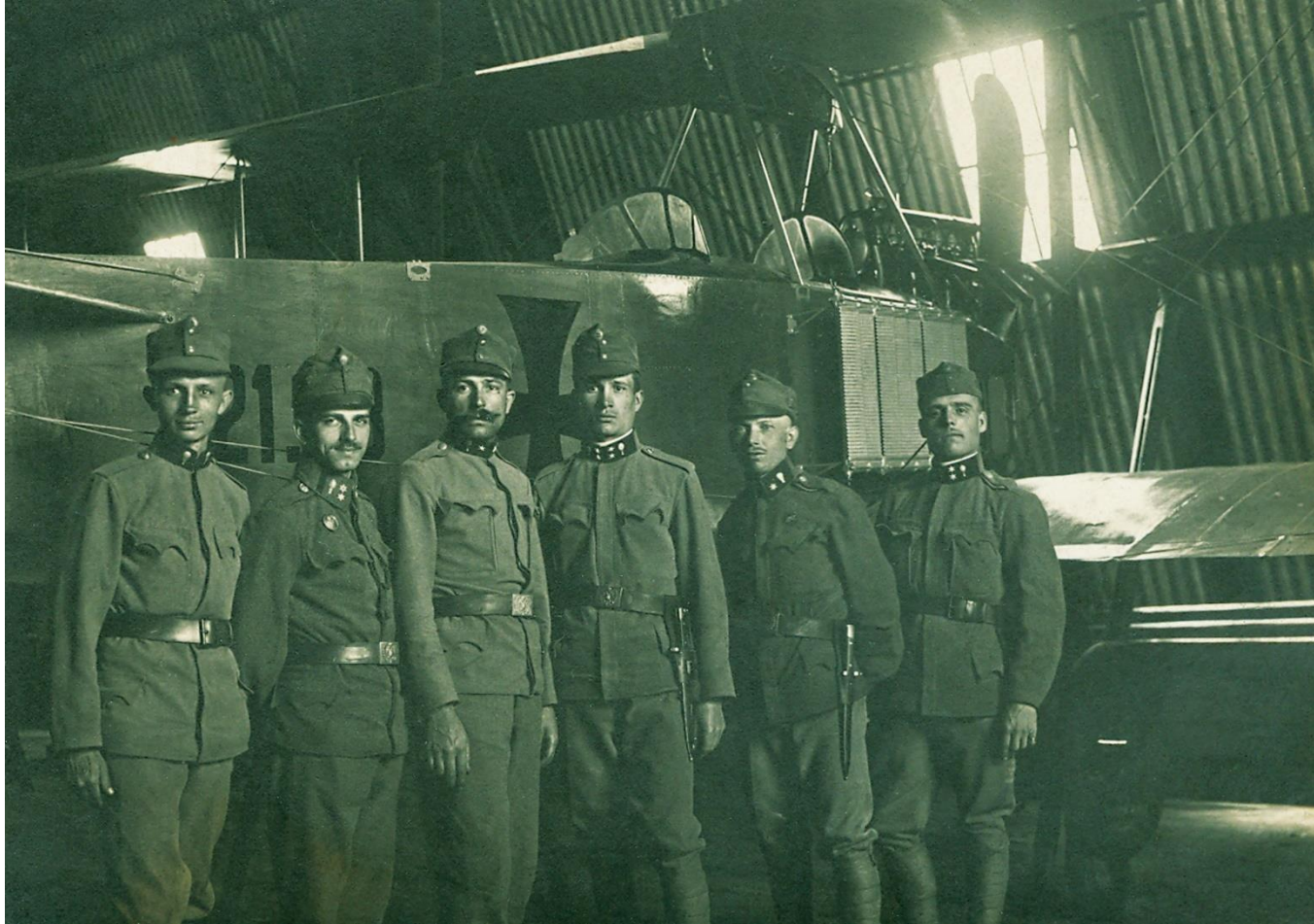

Polní myslivci

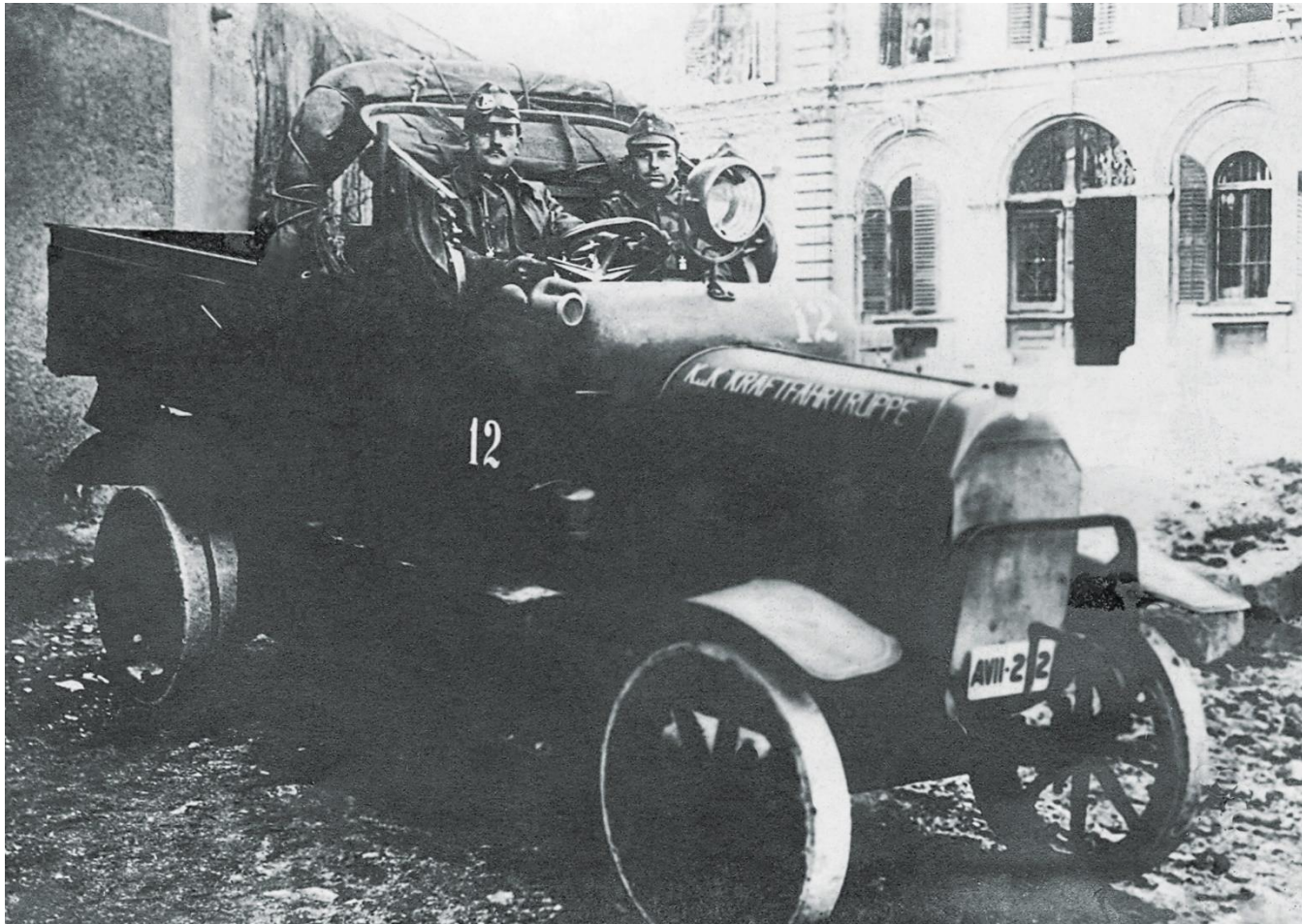
2. zleva – Vébr z Dobroutova narukoval k polním myslivcům.

Rakousko-uherské letectvo

Klusáček František, druhý zprava, sloužil u letectva

Automobilové jednotky

U tzv. automobilových jednotek sloužil z Polné např. Adolf Muzikář

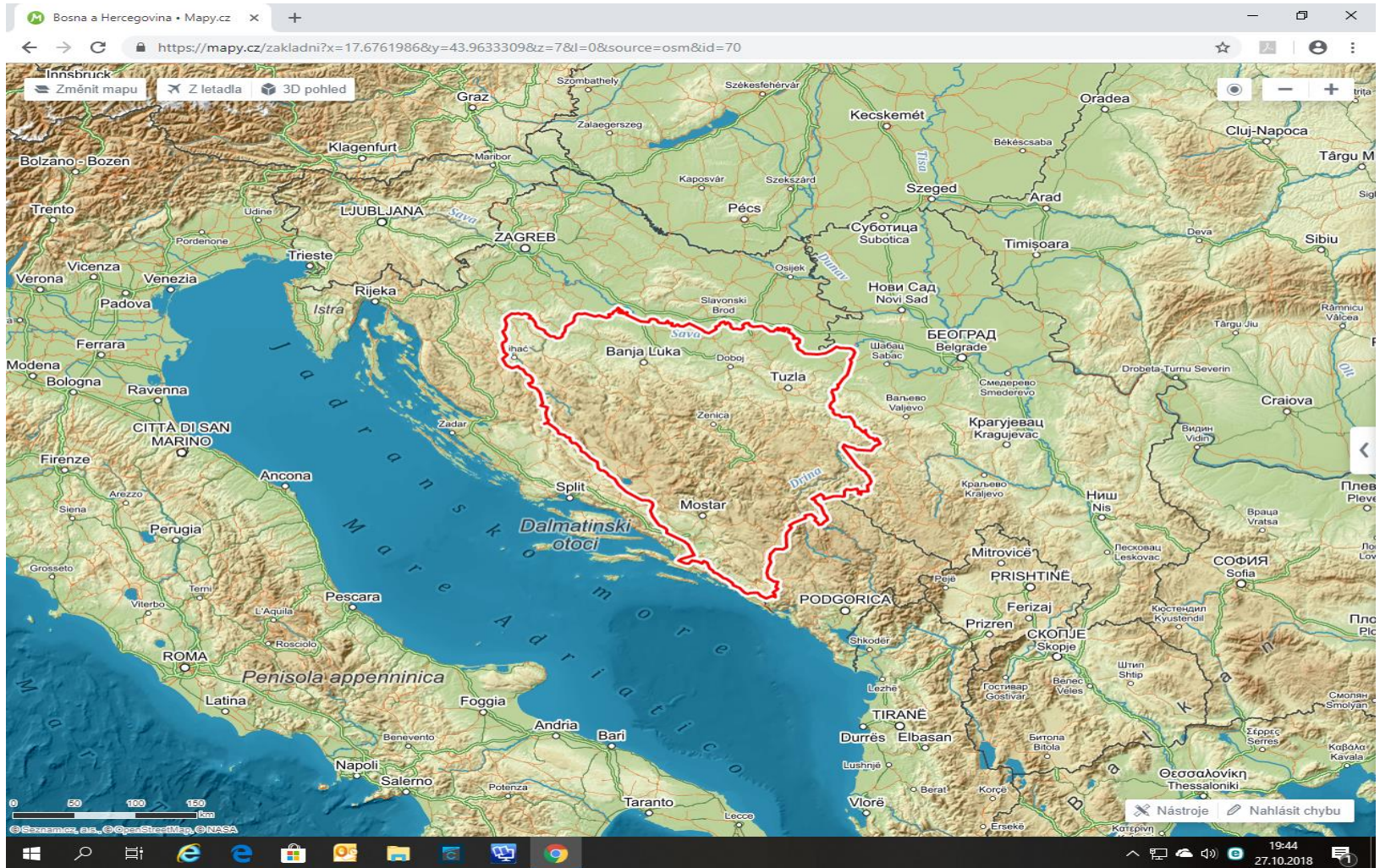
Pohyb jednotlivých praporů po frontách I. sv. války

- I. prapor – původní posádka Brčka

I. prapor - v Brčce, Bosna

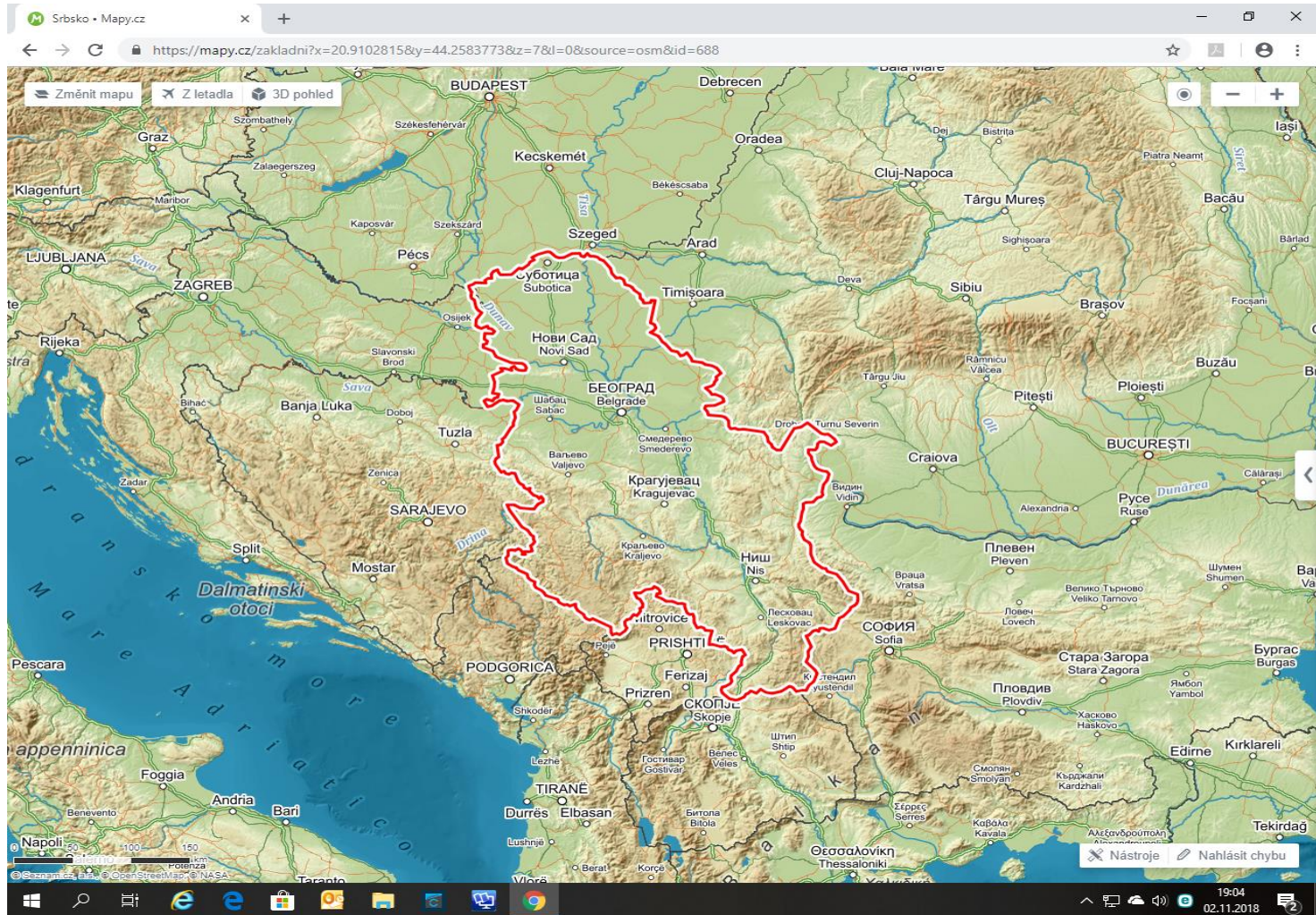
- Důstojníci a mobilizovaní vojáci ze zálohy I. praporu se shromáždili v Třebešicích,
- odjeli z nádraží a 27. 7. 1914 se připojili k praporu z Brčky

Bosna a Hercegovina

V Sarajevu byl I. prapor posádkou

Srbsko

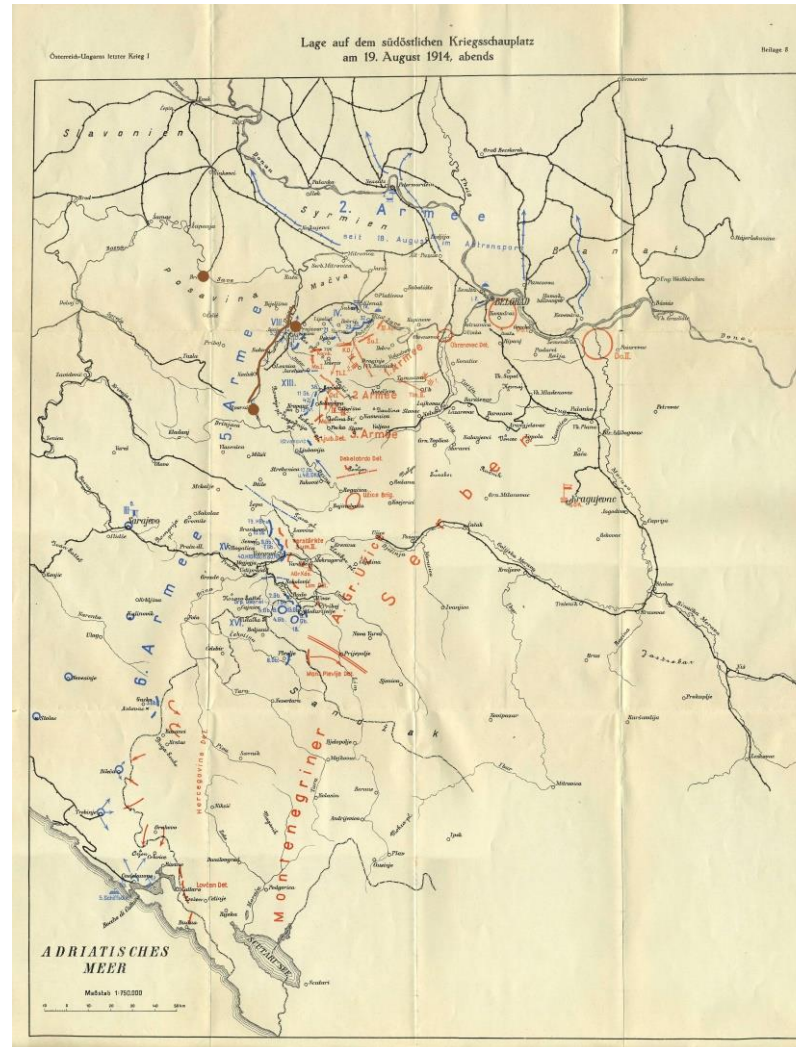

Po příjezdu mobilizovaných vojáků a důstojníků překročil v lokalitě u řeky Driny hranice Srbska.

I. prapor 21. pluku v Srbsku

- 14.8.1914 – dosažení vrcholu Loznice
- 8.9.1914 – Maly Zvornik
- 19.9.1914 – Kostajnik
- 6.11.1914 – Kostajnik

Srbská fronta – srpen – září 1914

Překročení řeky Driny a Batar, Brčka, Loznice, Zvornik /hnědé body/

Tyfový lazaret

I. prapor 21. pěšího pluku

- Srbsko – poziční válka
- 24.5.1915 – Itálie vypověděla válku Trojspolku
- 30.6.1915 – přechod řeky Soči /Isonzo/
- 11.7.1915 – odjezd z Občiny
do Oberdrauburku - Korutany
- 30.7.1915 - Freikofelské sedlo - Tyrolsko
- 14.10.1915 – Bulharsko se připojilo
k Trojspolku

Freikofel

Freikofelské sedlo

Panorama - Freikofel

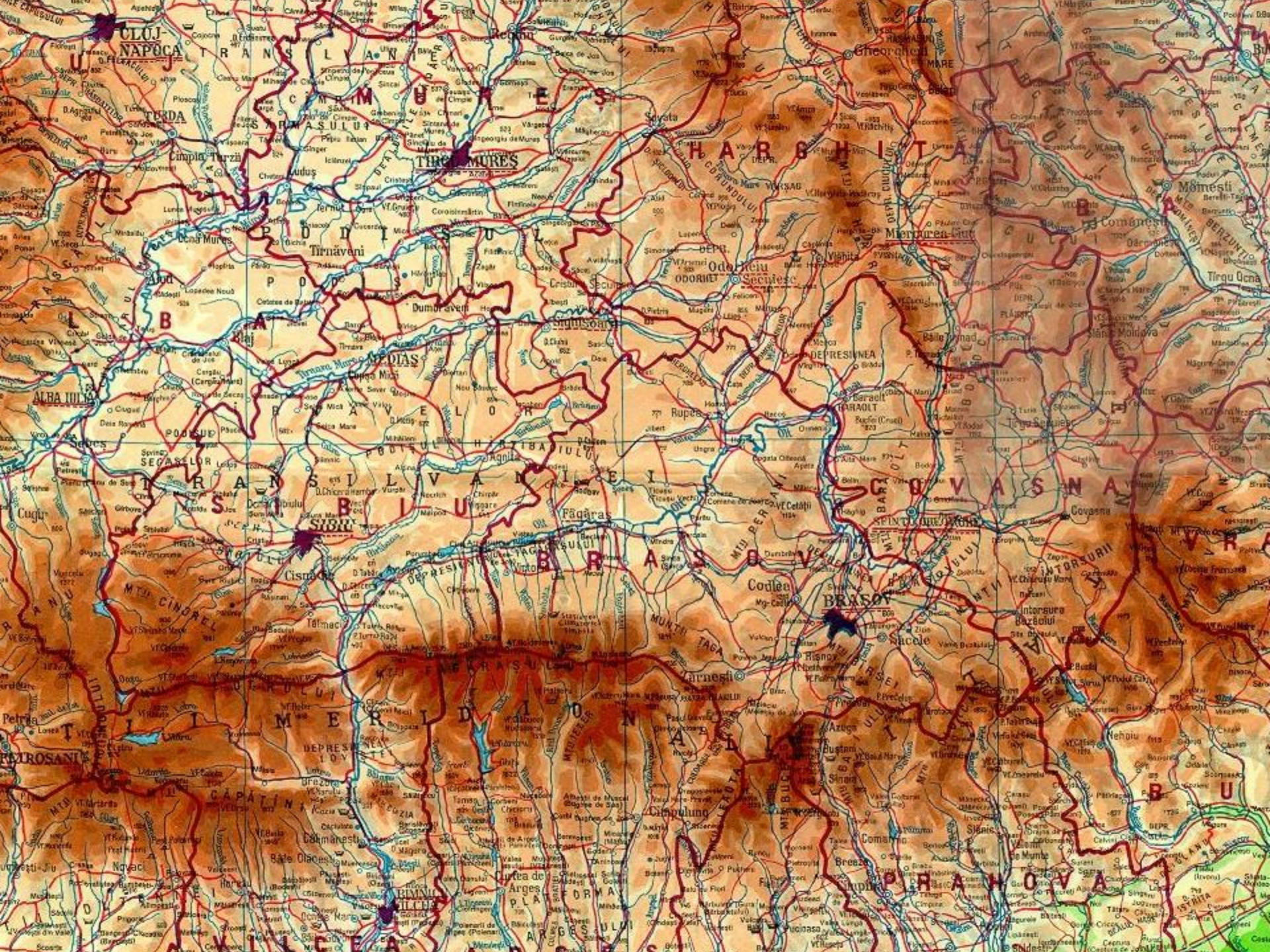
I. prapor 21. pěšího pluku

- 17.2.1916 – odchod z Korutanské fronty – sestup do Laasu
- 18.3.1916 – Tyrolská fronta
- 11.5.1916 – Monte Fae /Rovereto/
- 15.5.1916 – útok na Monte Fae
- 13.6.1916 – odjezd na ruskou frontu
- 20. 6. 1916 příjezd do Stajonowo
- 29.6.1916 – zákopy Solfiewka
- 26.7.1916 – Mikolajewo
- 6.8. 1916 – odjezd zpět z Radziechowa do Vačiny Srbsko

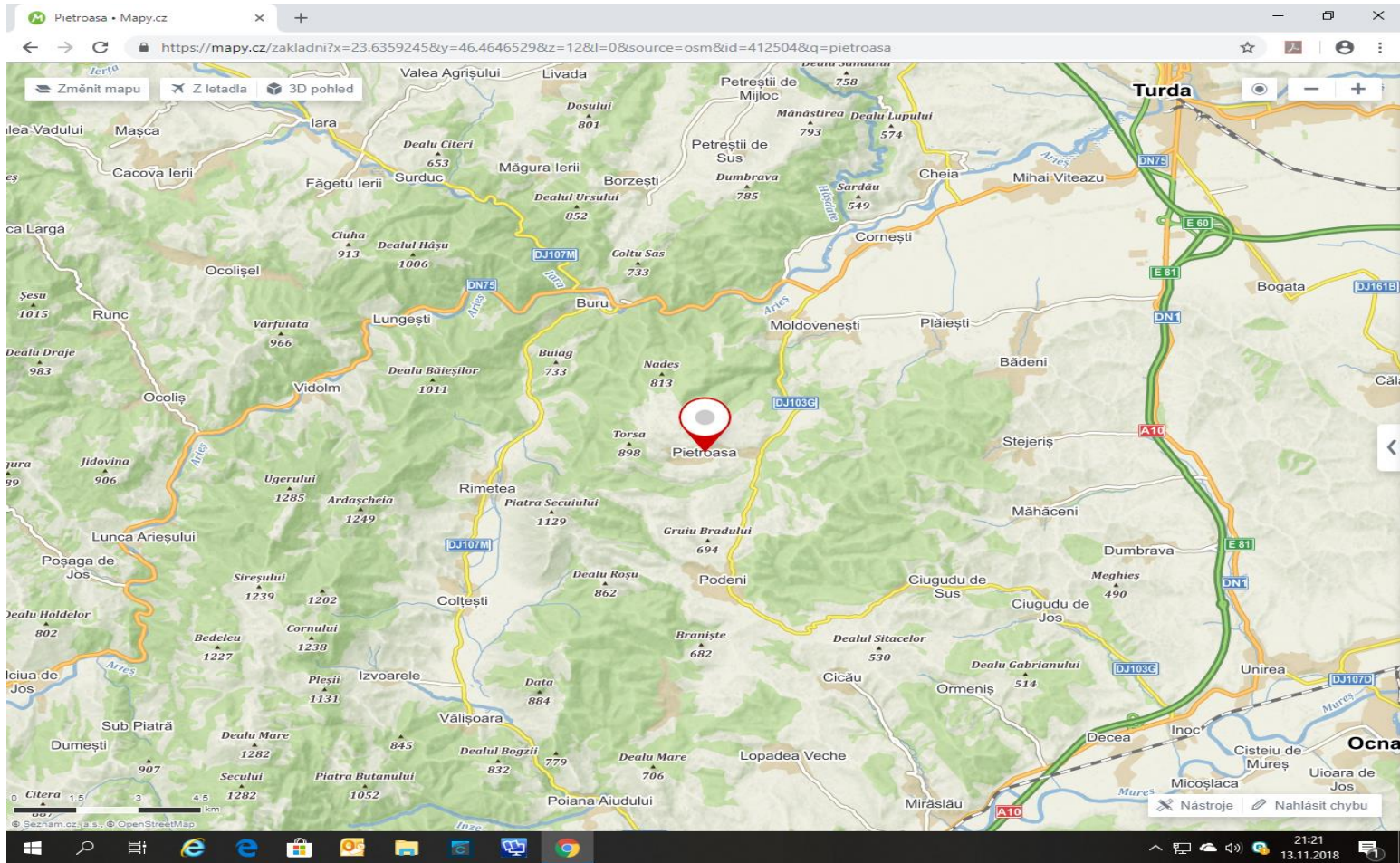
- 24.9.1916 – zákopy u Doberdského jezera

I. prapor 21. pěšího pluku v Rumunsku

- 9.10.1916 - Rumunsko – Sibiu
- 11. – 16. 1916 – Transylvánské Alpy
- 16.10.1916 – bitva na svahu Monterobu
- 6.11.1916 – údolí řeky Olt
- 30.11.1916 – Polana Lagulnui - přísaha Karlu I. – srážka s rumunskými vojáky
- 23.12.1916 – Vadul Soresti
- 25.12.1916 – Schiopeni
- 30.11.1916 - Cindesti

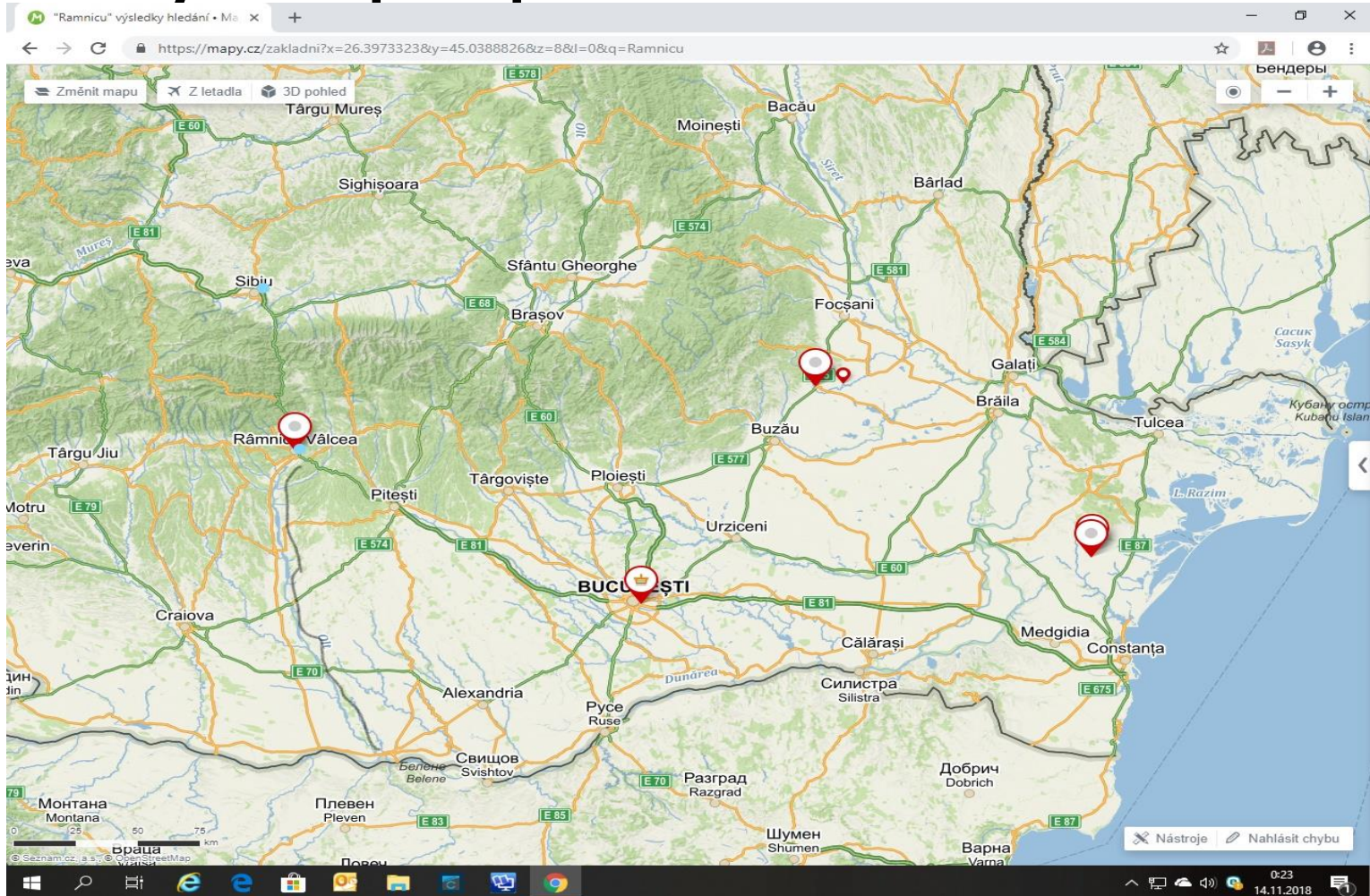

Rumunská fronta, 6.11.1916 útok na Pietrosa a Veverité

Pustý a neschůdný kraj Transylvánských Alp, ve kterých se odehrály bitvy u Pietrosa a Veverité

Pohyb I. praporu koncem r. 1916

Trasa od Sibiu – pochod údolím řeky Olt

Polní nemocnice ve Skadaru – léčba malárie

I. prapor 21. pěšího pluku - 1917

- 7.1.1917 – Odobesti
- 8.1.1917 – Capotesti
- Do 29.4.1917 – poziční /zákopová/ válka – Odobesti
- 3.6. – 22. 6. 1917 Vinkovce – Slavonie – karanténa
- 22.6. – 16.7.1917 – Levica – Tyrolsko – rekonvalescence z malárie
- 17.7.1917 – Podgorice – zde se setkal poprvé za celé období války se zbytkem pluku, tj. II., III. a IV. praporem
- 12.8.1917 – Sočská fronta – Dutovlje
- 23.8.1917 – Lahka
- 24.-28.8.1917 – Bainsizské planiny
- 29.8.1917 – Vrbovce
- 31.8.-28.9.1917 Lom Di Tolmino

Před odchodem na Sočskou frontu r. 1917

I. prapor pěšího pluku č. 21

- 28.10.1917 – vstoupil prapor na italské území
- 30.0.1917 – Pozzuolo
- 31.10. -10.12.1917 – Passarino
- 17.12.1917 – Monte Grappa
- 18.-22.12.1917 – Boje u Osolene
- 25.12.1917 - Arsie

I. prapor pěšího pluku č. 21

- V lednu 1918 – oblast Col Caprille
- 23.1.1918 - záloha – doplnění stavu – Trident
- 20.5.1918 – Tyrolská fronta – pohoří Adamello
- Úsek Monte Caro – Alto Folleto – Hora Cavento
- 13.8.1918 – Pohoří Presanella
- 4.11.1918 – zajetí
- Zajatecký tábor Ponte S. Marco

Pohoří Adamello

Podmínky v pohoří Adamello

Pohoří Adamello

Archeologické nálezy v ledovcích pohoří Adamello

Složité horský terén

II., III. a IV. prapor pěšího pluku č. 21

- Východní - ruská fronta
- Sočská fronta

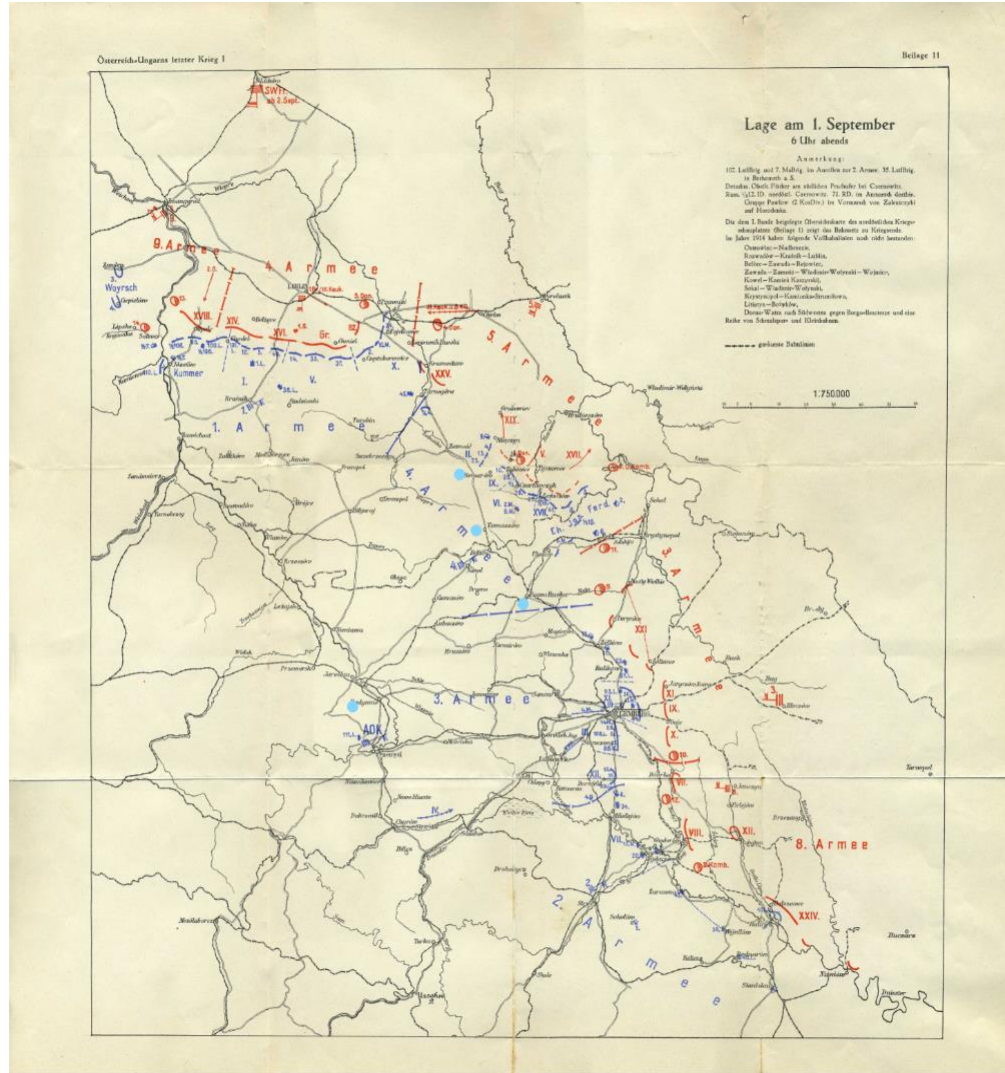
Účast II.,III., IV. praporu v r. 1914 v bitvách a bojových střetech východní fronty

- 27.8.1914 – bitva u Krynice /Tomaszowa/
- 31.8.-2.9.1914 – bitva u Komarowa
- 6.9.1914 – bitva Rawa-Ruska
- 7.-11.9.1914 – Wereszyce
- 4.10.-4.11.1914 – ústup Krosno – Kobylany
- 22.-23.11.1914 – Kotan a Swiatkowo
- 11.12.1914 – Ropice Polska - /severně od Gorlice/
- 21.-26.12.1914 – Joniny
- 30.12.1914- Rychwald

Bitva u Komarówa

Pohyb II.,III. a IV. praporu do 6.9.1914

Jan Chalupa, nocování na frontě

K výstroji vojáka patřila celta, ze které si mohl připravit přístřešek, který ho chránil před deštěm nebo pro odpočinek

Nocování na frontě

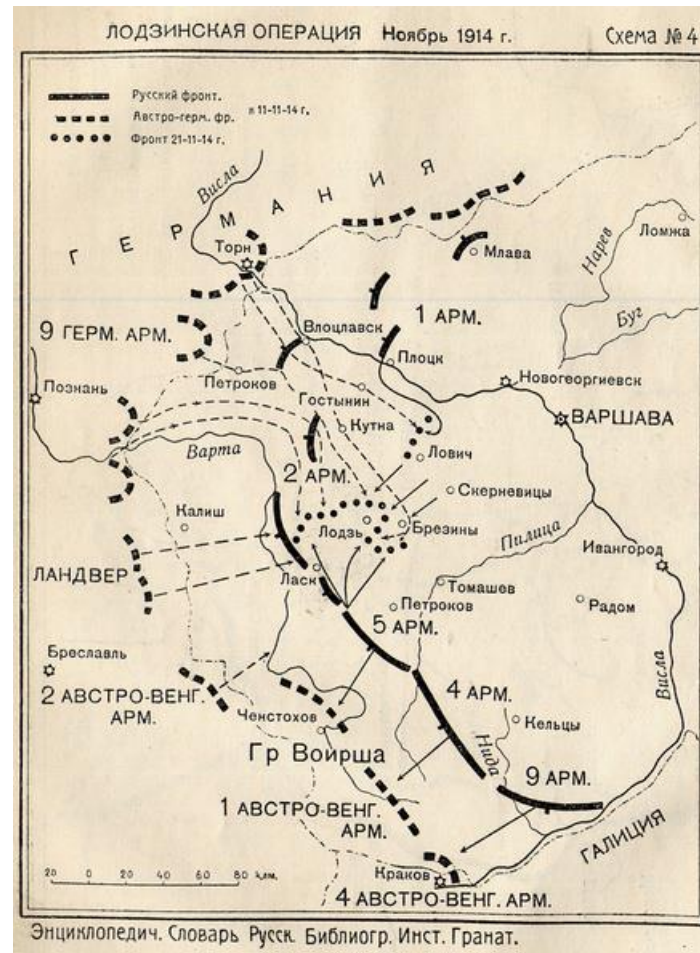

Rok 1915 – východní fronta – II., III. a IV. prapor 21. pěšího pluku

- 2.5.1915 – Rzepienik
- 4. – 6. 6. 1915 – Brzostek
- 2.8.1915 – útok na Lublin, obec Tatary
- 7.8.1915 – Lubartow
- Srpen 1915 – Liplan, Wyszkowa a Lucka
- 2.-3.9.1915 Pokaszow, průlom fronty u Olyky
- 22.9.1915 – Podgajce
- 22.9. – 1.10.1915 - Stawoky

Prosinec - Bytyni

Bitva u Lodže

Uniforma příslušníka rakousko-uherské armády - pěchota

Encyklopedie Rak.-uh. vojáci pěchoty

V uniformě našich pradědů

AUTOR
Martin Klíka

Rakousko-uherská armáda vycházela při zavádění své výstroje i výzbroje jak z několikasetleté tradice, tak z nejnovějších módních i technických trendů své doby. Až realita zdrcujícího válečného nedostatku přinutila c. a k. erár nahradit slušivé uniformy přísně praktickými vzory z náhražkových materiálů, postrádajícími lesk a eleganci

Společná strana plukovních vlajek, odkazující na staleté tradice habsburské armády.

V průběhu Velké války došlo k nesčetným modifikacím rak.-uh. uniform, výstroje i výzbroje, jež armáda zaváděla na základě přímých zkušeností z jednotlivých bojišť, ale také dle možnosti dané oblastí, neboť produkce armádní výstroje probíhala především v menších továrnách po celém souostří. S postupujícím časem se i v oblasti výroby pro frontu projevily důsledky rostoucí materiálové nouze. Uveďme si pouze ty nejvýraznější změny:

- 1915** masové zavádění ovinoáčků nebo vlněných podkolenek místo původních spinek, tedy kamzíků na zapínání dvěma knoflíky
- 1915–1916** převzetí „německé“ barvy polní uniformy – tzv. polní šed (Feldgrau)
- 1916** nahrazování stojatého límečku saka límcem ležatým
- 1916** zavádění pláštěného tlumoku místo dvojího koženého „telete“
- 1916–1917** původní látkové pokrývky hlavy nahrazují v bojových jednotkách nové ocelové přilby (domácí produkce Berndorfer M 1916 nebo německé „rohlačky“ M17)
- 1916–1917** dříve standardní výložky v barvě pluku nahrazují již pouze barevné proužky na ležatých límcích

Nové sestavené podhodové kolony vybalovala armáda výstrojnými součástkami čestné produkce. Stávající frontové jednotky si ale poměrně dlouho ponechávaly původní materiál, se kterým na frontu přišly. Důvodem byla pochopitelně materiálová nouze i vyšší kvalita předválečné produkce. V důsledku toho se v rakouské armádě pohybovala především v letech 1915–1916 vsuknu pestrá škála šatstva. Dichromadý proto dosud máme překvapivý obraz různorodě vystrojené bojující armády, kde si mnoho jedinců své uniformy navíc upravovalo dle vlastní vůle.

Tradice především

Historický C. k. řadový pěší pluk č. 18, o. s., Hradec Králové stáří svou činnost (od roku 1993) na tradici skutečného C. k. 18. pěšího pluku, jedné z nejstarších jednotek pravidelné armády habsburské monarchie, založené patentem císaře Leopolda 16. dubna 1682. Do počátku první světové války prošel tento pluk 282 bitevními střety, v nichž přes 2 500 vojáků padlo a dalších 6 500 utrpělo nějaké zranění. V době Velké války pak „omráčenější“ působil jak na východní, tak na italské či balkánské frontě. Členové divišního spoleku jsou vedeni nejen touhou obléci si uniformu svých předků, a to jak z prusko-rakouské války 1866, tak z Velké války, ale rovněž snahou oživit povědomí o vlastní jednotce, spjaté s historií královéhradeckého regionu.

24 **Lehenda** IV/2015

R-U voják pěchoty

tin Klíka

ú

stroje
h
jčího
vé
riálů,

výzbroje,
dle měs-
ích to-
strojevy
k, tedy

Rakousko-uherský četař pěchoty

(Zugsführer; pro řadovou pěchotu, myslivce, jezdecko a dělostřelecko) patří k poddůstojnickým kádům, když vyšší šarž představovali již pouze Feldwebel. Dále již následovali důstojníci. Jeho uniforma vzoru 1916 odpovídá v některých modifikacích již úpravám z následujícího roku – sako v polní šedi má ohrnutý ležatý límec, tedy nikolo dřívější elegantní, ale méně praktický stojáček.

POLNÍ ČEPICE

Pokryvku hlavy tvořila polní čapka ve stejném odstínu s černým koženým štítkem, jenž mohl být v pozdějších dobách nouze nahrazován povoskovým plátnem či pouhou látkou.

NOSNÝ SYSTÉM

Polní nosný kožený systém (femeni) nesl přirozeně hnědé zbarvení, stejně jako většina produkované obuvi. Standardní komplet zahrnoval opasek se čtyřmi sumkami na náboje a kožený závěsník na pochvu bodáku. Obojí se v pozdějších letech války produkovalo také z náhradních materiálů (sumky s plechovou čelou stěnou atd.)

STANDARDNÍ KABÁT

Dlouhý zmní dvouradý kabát (mantel) měl barvu polní šedi a v pozdní fázi války připadal jeden kus až na pět mužů.

Puška Mannlicher M 95

česně před zasunutím náboje do komory zbraně

↗ Pěchotní puška Mannlicher M 95 při nabíjení pomocí nábojového rámečku

HODNOST

Za hodnostním označením nalezneme proužek ve příčné plukovní barvě v případě královéhradeckého 18. pěšího pluku se jedná o tmavě červený odstín. Nutnost podobit výstroj v nákladné válce co nejvíce uniformaci přinesla zjednodušení odstínu těchto proužků dle druhé zbraně. Vše záviselo také na zásobách látek u daného pluku.

BOJOVÉ KALHOTY

Volné kalhoty se u krotníků původně spínaly kamašemi se dvěma knoflíky. V tomto případě je křečič pod kolenem vhodné zůžít pro použití ovinovaček.

OVINOVAČKY

Vyrobené z pevné soukené látky chránily při správném namotání vojákovu nohu před bahnem i vodou. U horských jednotek se používaly také vlněné podkolenky.

KOŽENÉ KOTNÍKOVÉ BOTY

Pěchota používala kožené kotníkové boty s okovanou podrážkou, oblévané tukem. Na italské frontě se často objevovaly celookované horské boty.

R-U pěchota - vybavení

Encyklopedie Rak.-uh. vojáci pěchoty

Rakousko-uherský pěšák

Voják tzv. „německého pluku“ rukoval v roce 1914 zprvu oblečen ještě do standardního polního stejnokroje vz. 1908 v barvě štíci šedi, jehož límcové výložky na stojatém límci v plukovní barvě byly částečně zakryty. Sako mělo pravidelné obdélníkové náramenky. Celková pochodová zátěž řadového pěšáka činila asi 27 kg. Polovina příslušníků pěší čety nesla ještě polní lopatky, jeden voják krumpáč, další pak nůžky na stříhání ostnatého drátu.

NÁRAMENÍK S VÁLEČKEM

Na pravém nárameníku se standardně nacházel typický prvek rak.-uh. stejnokroje, a sice ztvořený odětní látkový váleček, zabírající sklouznutí puškového řemene z ramene vojáka. Na některých uniformách tato praktická pomůcka „přežila“ až do konce války.

Náboje 8 x 50 R Mannlicher

Do výzbroje jej rak.-uh. armáda zavedla v roce 1898 v souvislosti s přijetím pušky Mannlicher. Náboj modelu 88 byl původně laborován ještě černým střelným prachem a měl válcovou střelu se zaoblenou špičkou, oloveným jádrem a pláštěm o hmotnosti 15,80 g. Nábojnice měla délku 50,2 mm. V roce 1890 vyvozájí tento náboj adaptovali na plnění válečkovým bezdymným prachem (model 90). Protože spalovací prostor původní nábojnice neměl dostatečný objem, prodloužil ji na 52,2 mm. Když v roce 1892 přijel nový standard v podobě desítkového bezdymného prachu, nábojnice se opět zkrátila na 50,2 mm (model 93). Ocelový plášť střely, plátovaný mědinklem, obsahoval jádro z tvrdšího olova. Střela model 88, jež se laborovala do náboje model 88 s černým prachem, má počáteční rychlost 530 m/s. V nábojích model 90 a 93, které již disponují náplní z bezdymného prachu, má střela počáteční rychlost 600 m/s. Tento náboj přijímá v roce 1903 i bulharská armáda, zavádí jej také Řekové. V císařské armádě nahrazuje mosaznou nábojnici během 1. světové války její doplněnější poměrně drahá verze z oceli. V meziválečném období se stává populárním mezi sportovními střelci i lovcí, když jej využívají především kulovnice Mannlicher a Mauser.

OCELOVÁ PŘILBA M 17

Domácího či zahraničního vzoru (zde německá M 17) s maskovacím pláštěm potahem pro zimní období

Bodák pro pušku M 95

Bayonet v poddůstojnické verzi s prodlouženou zátěží do tvaru háčku a s poddůstojnickým portepé je na opaksku doplněn záložným (útočným) nožem M 1917

R-U voják pěchoty

Encyklopedie Rak.-uh. vojáci pěchoty

Polní poddůstojnické sako typu „Karbluse“

Soukenné sako s přiznanými (nezakázanými) knoflíky na hrudi i kapsách, neoficiálně známé jako „Karbluse“, představovalo zvláštní kompromis. Armáda jeho použití schválila v roce 1916, přičemž dle původních představ generality mělo dojít k „převlečení“ celé bojující armády podunajské monarchie novým typem uniformy. Nově nastoupivší císař Karel ale tento, v době strádání jistě neekonomický, pokyn zrušil. Možnost opatřit si alespoň sako nového střihu ovšem zcela nezakázal – poddůstojníci i důstojníci si jej mohli pořídit, ovšem na své vlastní náklady. Na frontě se tedy především v roce 1917 začíná pozvolna objevovat nová, značně oblíbená „Karbluse“, a to opět v řadě odstínů a s různými variantami přetožených (i jiných) límců.

Mosazná přezka

Je s motivem státního znaku v podobě dvouhlavého orla pro mužstvo a poddůstojníky. Existovaly rovněž skládané důstojnické varianty z vysoce leštěné mosazi. Kvůli válečné nouzi se později objevují také přezky železné či opasky opatřené pouhou prostou jednotnou kovovou přezkou.

POLNÍ ČEPICE BEZ ŠTÍTKU

Touto pokrývkou hlavy typu pozdější lodičky byly nejprve vybavovány jednotky jízdy – huláni, husaři, dragouni. Praktická čepice se brzy stala oblíbenou, takže si ji za vlastní prostředky mohli nechat ušít také vojáci pěších jednotek.

STŘELECKÉ SNŮRY

U pěchoty šarlatově červený doplněk, jež mohl nosit pouze voják splňující daná střelecká kritéria. Později se do pole již vesměs nenosily.

Jablíčko FJI

Čepicový odznak „jablíčko FJI“ značilo iniciály panovníka Františka Josefa I., jehož po roce 1916 vystřídal písmeno K dle nového panovníka, císaře Karla. Do konce války bylo ovšem možné vidět obě varianty.

LITERATURA, ZDROJE:

Rees, Orson. *Being: The Emperor's Coat in the First World War Uniforms and Equipment of the Austro-Hungarian Army from 1814 to 1918*. 2002.

Lung, P. *Rakousko-uherská armáda za první světové války*. Brno 2007.

www.fbi.cz

Přezka na opasek s rakouským orlem, tzv. jablíčko – s iniciálami Franze Josefa I., Karla, voják má na uniformě tzv. střelecké šňůry, vojáci měli šněrovací boty a používali ovinovačky, které údajně bránily i pronikání vody

R-U voják – čepicové odznaky

17
zru-
m-

ku
ické
zásti-
s pod-
je na
povým
1917

Čepicové odznaky

S tím, jak postupně mizely oděvní doplňky označující plukovní příslušnost, vznikaly nejrůznější polooficiální odznaky, neboť vojáci i nadále cítili potřebu se v obrovské rak.-uh. vojenské masinérii vymezit. Podobně, velením tolerované odznaky nosili ve značných počtech na svých čepicích zvláště veteráni a postupně se objevovaly také kusy odkazující na domovský praporek, prodělané tažení či patriotická symbolika. Jednotlivci si je mohli zakoupit v polních kantýnách, přičemž celý výtěžek prodeje nejčastěji putoval na dobročinné účely, např. k zajištění válečných sirotků a vdov.

CHLEBNÍK

Přes pravé rameno vedl směrem k levému boku popruh brašny – malé polní (chlebníku) s pok- ni lahví, příbojem, denní dávkou potravin a osobními potřebami. Chlebníky existovaly v široké škále provedení i barevných odstínů.

Hlaveň pušky M95
s nasazeným bodá-
kem pro boj z blízka

ŘEMENÍ

Závěsné ramenní femeny nesly zpočátku války dvoj- jité tlumok pevné kon- strukce, kryté hovězí kůží se srstí, známý jako „te- letina“. V horním díle se obvykle nosilo náhradní spodní prádlo, ve spod- ním pak zásoba stře- liva a konzervovaná dávka potravy. Po stranách tlu- moku si vojáci připína- li stanovou ceľtu, kolíky i tyče.

VELKÁ POLNÍ

V průběhu roku 1916 se ve větším měřítku (pr- vní kusy pochází již z roku 1915) objevuje vel- ká polní jakožto náhra- da nákladné celokožené „teletiny“. Menší firmy ji produkovaly v mno- ha variantách a obmě- nách. Kolem těla batohu se zavěšovaly deky, celty i ešusy.

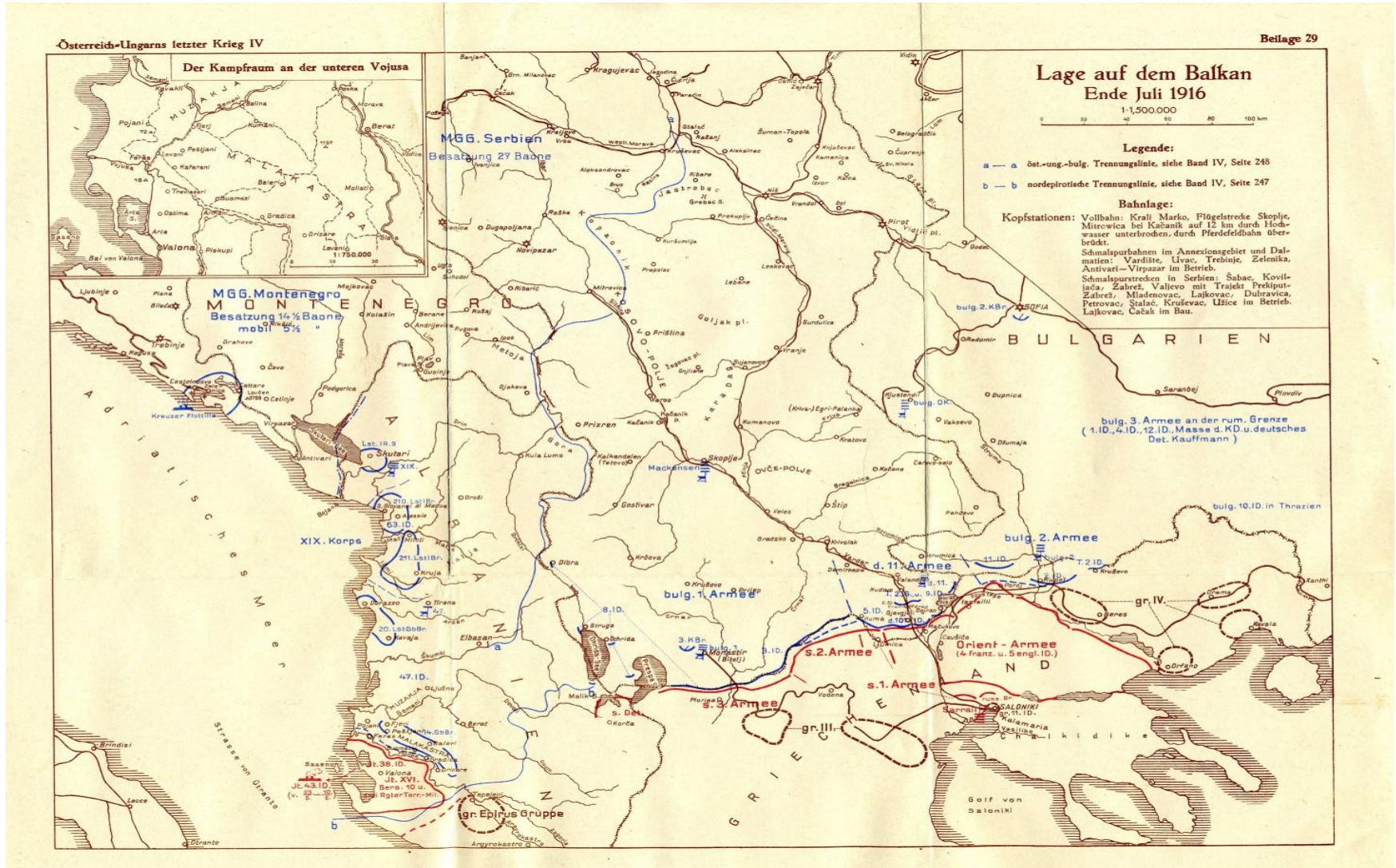
POUZDRO PLYNOVÉ MASKY

Látkové pouzdro plynové masky nechránilo život- ně důležitý prostředek záchrany před toxický- mi látkami právě nejlépe, takže se později objevují také pouzdra ocelová.

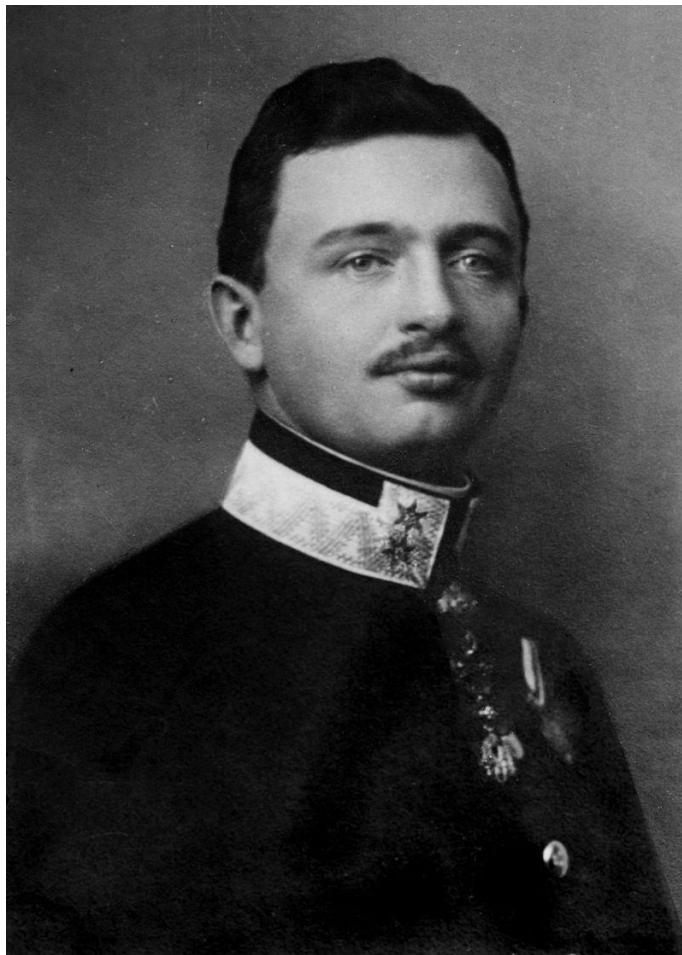
II., III. a IV. prapor 21. pěšího pluku - rok 1916

- Brusilovova ofenziva – obsadil Bukovinu a Halič
- 21. listopadu 1916 zemřel Franz Josef I.
- Leden až 18. 2.1916 – úsek Žerniszczce
- 19.2.1916 – soustředění v obci Nowosielki, příprava na odjezd na italská fronta - Tyroly

Situace na Balkáně koncem července 1916

Císař Karel I.

Nástupce Franze Josefa I., synovec Karel I.

II.,III. a IV. prapor pěšího pluku č. 21 v roce 1916

- 20.2.1916 – Odjezd na italskou frontu – Luck
- Únor – květen – horský výcvik – Terlag
- 15.5.1916 – dělostřelecká palba
- 18.5.1916 – Monte Coston D´Arsiero /Rovereto/
- 19.5.1916 – útok – sedlo Valbona
- 20.-24.5.1916 – útok na pevnůstku Campomolon
- 30.5.1916 – Peralto
- 31.5.1916 – útok na St. Ubaldo u Onara

Pevňůstka Campomolon

II., III. a IV prapor pěšího pluku č. 21 v roce 1916

- 25.6.1916 – ústup do Tonezzy
- 26.6.-3.7.1916 – poziční válka – Tonezy, Monte Cimone
- 12.-18.9.1916 – Levica
- 20.9.1916 – St. Daniele – Sočská fronta
- 25.9.1916 – Monte Santo – útok plynem – VIII. sočská ofenzíva
- 26.10.1916 – Lokve
- 2.11.1916 – IX. sočská ofenzíva
- 3.11.1916 – útok Fajti Grib /kóta 432/
- 6.11.1916 – Vojščice – náhorní krasová planina
- 9.12.1916 – 3.1.1917 hájení kóty 208

Hřbitov u Montegraffo

Montegraffo - u Asiaga

II., III. a IV. prapor pěšího pluku č. 21 - 1917

- 22.2.1917 – Brestovica Gorni – poziční válka
- 12.5.1917 – X. sočská ofenzíva – Praporto
- 23.5.1917 – Hudilog – velké ztráty
- 17.8.1917 – XI. Sočská ofenzíva – krasová fronta – Pliskovice
- 25.8.1917 – útok plynem
- 26.8.-2.9.1917 – Brestovické údolí u Mladiče
- 24.10.1917 – ofenzíva u Tolmina
- Listopad – Latisaně – přesun přes řeku Tagliamento
- 6.11.1917 – odchod směr Piava – budování zákopů

Automobilová kolona

Příslušníkem automobilové kolony byl i Adolf Muzikář z Polné

II., III. a IV. prapor pěšího pluku č. 21 – Piava 1918

- 19.1.-15.2.1918 – zákopy v úseku Bressanin
- Duben – Cavazuccherina – úsek leží při moři – rameno Piava Di Vecchia
- 16.6.1918 – začátek ofenzívy na řece Piavě
- 24.7.-17.8.1918 – Vittorie – Orsaga u Vittorie
- 20.10.-26.10.1918 – Maron
- 27.10.1918 – Zoppe
- 28.10.1918- rozkaz k pochodu k frontové linii – 800 příslušníků praporů neuposlechlo a odešli směr Maron – zásobovací kolona, dorazili do Brezovice u Lublaně a zde odevzdali zbraně, zbytek 300 příslušníků došlo do Feldkirchenu, kde byly odzbrojeny Rakušany
- Odjezd přes Vídeň do Břeclavi
- 12/1918 – 1919 – jako příslušníci nové československé armády - Maďarsko

12. zeměbranecký /střelecký/pluk
na frontách I. světové války

12. Zeměbranecký pluk v roce 1914

- 26.8.-1.9.1914 – Bitva u Komarówa
- 29.-30.8.1914- I. Bitva u Lvova
- Září 1914 – II. Bitva u Lvova
- 1.12.1914 – Bardějov
- 12.12.1914 - Gorlice

12. zeměbranecký pěší pluk - 1916

Pokus o průlom směrem na Gorlici – velké ztráty

V rámci 3. armády – pokus o dobytí pevnosti

Přemyšl

Červenec 1915 – bitva u Krasniku, Zamošče a

Lublinu

Do zahájení Brusilovovy ofenzívy stagnace fronty

Brusilovova ofenzíva

Rok 1917 – východní fronta

- 12. zeměbranecký /střelecký/pluk byl ve Volyni – měl zde dobré zázemí – stravování, možnost koupele
- 232 mužů odešlo do Srbska – spojovací služba a hlídání zajateckých táborů

12. střelecký pluk na Piavě

- Únor 1918 – Planina sedmi obcí pod Monte Melletou
- 29.10.1918 – ústup z Monticna – útok Britů
- 10.,11. a 12. pluk a 26. dělostřelecký pluk se odvolaly na vznik ČSR a odmítly vstupovat do bojů
- 1.11.1918 – Karel I. zprostil všechny vojáky vojenské přísahy
- Odchod do vlasti

Konec války u náhradního praporu v Egeru

- Náhradní prapor byl od r. 1915 posádkou v Jageru – Egeru v Maďarsku
- Zde se dovídá o vyhlášení samostatnosti
- Nepřátelská atmosféra ve městě namířená proti českým vojákům
- 5.11.1918 – odzbrojení vojáků, odjezd do Československa
- 9.11.1918 dorazili do Brna, po té se prapor samovolně rozpouštěl, do Kutné Hory dorazilo 50 % mužstva

Děkuji za pozornost

V prezentaci byly využity předměty ze sbírkového fondu Městského muzea Polná a jeho elektronického archívu a publikace K. Trenkler: Válečné děje bývalého pěšího pluku 21 čáslavského (Praha, 1936), dostupná <http://www.digitalniknihovna.cz>